ועדיין ע]**יאמר על אחר ממנו מגלח.** ובלבד שיהא עליו כשר כלאחר ואע"פ שאין עליו כשר על מת כולו לא כ"ש[ב] : ב]**כי אמר ר"מ דעל מת מגלח כי היכי דאמר ר' יוחנן לא נגלח אלא ג]נגפל כו'.** ובמסכ' חולין מקמי' הי"ל נפנפל שלא נתקשרו אבריו כגידין יפה יפה אמר ר"מ למיטמא ואע"פ שאין עליו כשר :

ורבנן אמרי. כי אמר ר"מ ד] גרוב גניינו של מת או כרוב מניינו שאין עליהן כזית כשר ואין בין כ]כולו רובע הקף עצמות דאע"ג דכעלמא לא הוי משיב לענין טומאת אהל אפ"ה כיון דרובע עצמות גבי מיד הוי משוב כמת שלם הואיל ואית ביה רוב גניינו או רוב מניינו שהוא מיטמא עליו ומגלח עליהם : **שקרם.** שימות ואפ"ה קרח : **ומוהל שהרגיה.** שיצא מכשר המת כמין מיס והרגיה ה]ליקרם ע"י רגיחות שהרגיה. לכל הני נגלו כשהר המת דמי ונזיר מגלח עליו : **נגלו.** לשון הפרס כמו ויגל אלהים (בראשית ט) : **היכי דמי אילימא דלא ידעינן.** מי היה משקה דקרם הוי מן המת כלומר דילמא ודלמא ממת הוא : **כי קרם אמאי מיטמא.** הא ידעי' דלאו ממת הוא : **ואי מן המת הוא.** בודאי אפילו לא קרם אמאי לא מטמא. **ת"ר ירמיה בספם.** כלומר ספוקי מספקא לן אי המת הוי או אי לא הלכך אי קרם ודאי ו]מגופיה של מת הוא ולא כיחו ויעיו ואי לא קרם לעמת כיחו ויעיו הוא להא ליכא כיחו ויעיו כמת טמא לכל המשקים היוצאים ממת טהורין חוץ מן הדם : **כי גמירי.** דנגלו מטמא ההוא דאתי מאדם אבל נגלו מבהמה לא אי לא קרם לעמת כיחו ויעיו הוא להא ליכא כיחו ויעיו כמת טמא לכל המשקים היוצאים ממת טהורין חוץ מן הדם : **או דלמא לא שנא הניחא למאן דאמר ז]טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב שפיר אלא למ"ד ח]טומאה חמורה עד לכלב מאי איכא למימר תא שמע ט]המחוהו באור טמא בחמה טהור ואי ס"ד עד לכלב אפי' בחמה נמי אימת ממחי ליה בתר דאסרוה בחמה כיון דאסרה הוה ליה עפר י]תנן כ]כל הנצוק כיוצא בו חוץ מדבש הזיפים והצפיחית** ב"ש

רבא אמר **לא** נצרכה **אלא** לרוב בנינו ולרוב מנינו שאין בהם רובע עצמות. והיינו על המת דקתני במתני' לילקח מבשר שלם ולרבותא נקט שאין בהם רובע עצמות דמיטמאי דנזיר הוא דאתי מקל וחומר דנזיר הוא דאתי מגלח[2] דתנ"ה שאין בו רובע עצמות הוא מגלח[2] כיון שיש בו רוב הבנין או רוב המנין אבל אם אין בו רוב הבנין או רוב המנין אינו מגלח על אהל רובע עצמות ואית ספריס דגרסי לה נגלחה אלא לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות והכי נמי בפרקין לקמן (דף נג. ושם) פריך והאמר רבא לה נגלחה אלא לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות בגידין הכא נמי בנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין רבא אמר ג]**לא** נצרכה כ]**אלא** לרוב בניינו ולרוב מניינו שאין בהן רובע עצמות: על כזית מת ועל כזית נצל: ואיזהו נצל ב]בשר המת שקרש ומוהל שהרתיח היכי דמי אילימא דלא ידעינן דדידיה הוא כי קרש מאי הוי אלא דידעינן דדידיה הוא אף על גב דלא קרש אמר ר' ירמיה ד]בספם אי קרש מוהל הוא לא קרש דלמא כיחו ויעיו הוא ה]בעא מיניה אביי מרבה יש נצל לבהמה או אין נצל לבהמה מי אמרינן (ו) גמירי נצל דאתי מאדם אבל דאתי מבהמה לא או דלמא לא שנא הניחא למאן דאמר ז]טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב שפיר אלא למ"ד ח]טומאה חמורה עד לכלב מאי איכא למימר תא שמע ט]המחוהו באור טמא בחמה טהור ואי ס"ד עד לכלב אפי' בחמה נמי אימת ממחי ליה בתר דאסרוה בחמה כיון דאסרה הוה ליה עפר י]תנן כ]כל הנצוק כיוצא בו חוץ מדבש הזיפים והצפיחית ב"ש

ו]אמר ר' יוסי יאמרו מאיר שכב יהודה כעם יוסי שתק תורה מה תהא עליה א"ר יוסי לא נצרכה אלא למת שאין עליו כזית בשר ועדיין יאמר על אבר ממנו מגלח על כולו לא כל שכן אלא ז]כדאמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא ח]לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין הכא נמי בנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין רבא אמר ט]**לא** נצרכה י]**אלא** לרוב בניינו ולרוב מניינו שאין בהן רובע עצמות: על כזית מת ועל כזית נצל: ואיזהו נצל י]בשר המת שקרש ומוהל שהרתיח היכי דמי אילימא דלא ידעינן דדידיה הוא כי קרש מאי הוי אלא דידעינן דדידיה הוא אף על גב דלא קרש אמר ר' ירמיה כ]בספם אי קרש מוהל הוא לא קרש דלמא כיחו ויעיו הוא ה]בעא מיניה אביי מרבה יש נצל לבהמה או אין נצל לבהמה מי אמרינן (ו) גמירי נצל דאתי מאדם אבל דאתי מבהמה לא או דלמא לא שנא הניחא למאן דאמר ז]טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב שפיר אלא למ"ד ח]טומאה חמורה עד לכלב מאי איכא למימר תא שמע ט]המחוהו באור טמא בחמה טהור ואי ס"ד עד לכלב אפי' בחמה נמי אימת ממחי ליה בתר דאסרוה בחמה כיון דאסרה הוה ליה עפר י]תנן כ]כל הנצוק כיוצא בו חוץ מדבש הזיפים והצפיחית ב"ש

כלומר שאין אנו יודעים אם המוהל הזה מבשר המת שנימוח או מכיחו ויעיו שהן טהורים: כי קרים מאי הוי. היכי מגלח על הספק ואי לידעינן דדידיה הוא ואע"ג[6] דלא קרים כיון דמי. ול"ל דקרים כיון דידעינן שהוא מבשר המת: **א"ר** ירמיה בספם. כלומר לידעינן דבא מזה המת אבל אי לא ידעינן דבא מזה המת אלא מכיחו או מבשרו אי אפשר לו שלא יבא מזה המת[7] זה מבשרו או מכיחו קרים ואי מוהל הוא הכא מבשר המת ואי לא קרים כיחו ויעיו הוא וה"ג יש לפרש גבי הרתיח דלא ידעינן וכי הרתיח והעלה רתיחות ואי מוהל הכא מהמת הוא והכי לא הרתיח כיחו ויעיו הוא: **יש נצל לבהמה.** כזית מן הנבלה שנרקב מאליו ונימוח מי מטמא במגע ובמשא או לאו ולא לענין גילוח דנזיר קתני: **טומאה חמורה.** היינו טומאת נגיעות לטמא מגע ומשא: **עד לגר.** עד שתפסל מלאכול לגר כדכתיב (דברים יד) לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה הרמויה לגר קרויה נבילה לטמא במגע ומשא והכי קיימא לן שאינה רמויה לא מטמא ולית בה משום נבלה לטמא אדם אי יש נגל לתפילו אם תימצי לומר דיש נגל לבהמה הכא טהורה כיון דכגר נפקא מכילתא גר: **וטומאה קלה.** פי' שאר טומאין שאינן מטמאין אלא במשא בהלה[8] לשאר טומאות[9] שהן מטמאין אדם וכלים ומסקין[10] טומאת אוכלין עד שיפסלו מלאכילת כלב ומהאי סיומא לא נפקא מידי לסוגיא דידן אלא למ"ד טומאה חמורה עד לכלב מאי. כלומר לדידיה ליכא למימר מי הוי א] של בהמה מסיב כשבר נבלה ומטמאה לאדם במגע ומשא שהרי אכתי רמוי לכלב הוא או לא גמירי נגל בהמה להחמיר כשבר ואע"ג דרמוי לכלב עפרא בעלמא הוי ואינו מטמא: **ת"ש** המחהו באור טמא. גבי נבלת עוף טהור מיתניא (חולין דף קכ.) המחהו לשומן של נבלת עוף טהור נאוכל טמא דמשום הכי לא נפסל מלאכול לכלב[11] כלמעיקרא דדרך להמחות שומן מאור : **בחמה** טהור. דכשנימוח בחמה הוא מסריח מהום השמש ואינו רמוי לאכילת אדם ולכך הוא טהור ואי ס"ד נגל לבהמה וה"ה לנבלת עוף טהור לפילו בחמה נמי ליטמא דאכתי הוא רמוי לכלב אלא אע"ג דאין נגל ולכך הוא טהור מכל מקום מיהא כיון שהמחהו בידים עדיף מנבל[12] דלא הוי אלא כשנרקב ונמחה מעצמו ומשני אימת קא ממחו לבתר[13] דקא מסרח ובתר דאסרוה מכח החמה מבשלים למאי דה"ל כשפרח דלף לכלב אי נמי דבהמה שנמחה אלא חמה ורמוי אכתי לכלב: **תנן התם.** בפרק [חמישי] דמכשירין כל הנצוק טהור אפי' יק ועירה משקין טהורים לתוך משקין טמאין מלמעלה למטה לא נטמאו טהורים דנצוק הוא חיבור לא לטומאה ולא לטהרה: **חוץ** מן **דבש הזיפים.** בפרק בתרא דסוטה (דף מח:) מפרש רבי יוחנן מאי זיפים דבש שמזיפין אותו לפי שהוא עב יותר מדאי ומשמין בו מים ואינו ניכר דאמ"ל אומר מקומו שנאמר זיף וטלם ועבות[14]. כמו כצפיחית בדבש שהוא מעורב עם השעוה ועצרון פירש עיסה שמטוגנת בדבש נאלו נגל וכזית מטמא נאהל: **היכי** דמי **אי לא ידעי' דדידיה הוא.** [הרבה] מסיב אוכל וכאילו העליון והמתמון מעורבין יחד זה בזה ולכך הנצוק הוי חיבור כעין עליו מספק שמא מכיחו ונינו הוא ואי דידעינן דדידיה שמבשרו בא אפילו לא קרש נמי א"ר ירמיה בספם כגון שנמצא אצל המת וידוע הוא שבא מן המת אבל אין ידוע אם מבשר המת שנימוח או מכיחו ונינו אי קרש ודאי מוהל הוא וכו': יש נצל לבהמה. בשר נבלה שנימוח מי מטמא במגע ובמשא או לא: טומאה חמורה טומאת נבלות לטמא אדם וכלים עד לגר עד שתפסל מאכילת הגר שנאמר לגר אשר בשעריך תתננה הראויה לגר קרויה נבלה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה: טומאה קלה כלומר לבטלה מתורת אוכל שאם תגע בשרץ לא תקבל טומאה אחר שנפסל מאכילת הגר עד לכלב כל זמן שראויה לכלב תורת אוכל יש עליה ומקבלת טומאה וכן דין כל אוכל: שפיר. לדידיה ודאי אין

עליו מספק שמא מכיחו ונינו הוא ואי דידעינן דדידיה שמבשרו בא אפילו לא קרש נמי א"ר ירמיה בספם כגון שנמצא אצל המת וידוע הוא שבא מן המת אבל אין ידוע אם מבשר המת שנימוח או מכיחו ונינו אי קרש ודאי מוהל הוא וכו': יש נצל לבהמה. בשר נבלה שנימוח מי מטמא במגע ובמשא או לא: טומאה חמורה טומאת נבלות לטמא אדם וכלים עד לגר עד שתפסל מאכילת הגר שנאמר לגר אשר בשעריך תתננה הראויה לגר קרויה נבלה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה: טומאה קלה כלומר לבטלה מתורת אוכל שאם תגע בשרץ לא תקבל טומאה אחר שנפסל מאכילת הגר עד לכלב כל זמן שראויה לכלב יש עליה ומקבלת טומאה וכן דין כל אוכל: שפיר. לדידיה ודאי אין

ועדיין ע]**יאמר על אחר ממנו מגלח.** ובלבד שיהא עליו כשר כלאחר ואע"פ שאין עליו כשר על מת כולו לא כ"ש[ב] : ב]**כי אמר ר"מ דעל מת מגלח כי היכי דאמר ר' יוחנן לא נגלח אלא ג]נגפל כו'.** ובמסכ' חולין מקמי' הי"ל נפנפל שלא נתקשרו אבריו כגידין יפה יפה אמר ר"מ למיטמא ואע"פ שאין עליו כשר :

ורבנן אמרי. כי אמר ר"מ ד] גרוב גניינו של מת או כרוב מניינו שאין עליהן כזית כשר ואין בין כ]כולו רובע הקף עצמות דאע"ג דכעלמא לא הוי משיב לענין טומאת אהל אפ"ה כיון דרובע עצמות גבי מיד הוי משוב כמת שלם הואיל ואית ביה רוב גניינו או רוב מניינו שהוא מיטמא עליו ומגלח עליהם : **שקרם.** שימות ואפ"ה קרח : **ומוהל שהרגיה.** שיצא מכשר המת כמין מיס והרגיה ה]ליקרם ע"י רגיחות שהרגיה. לכל הני נגלו כשהר המת דמי ונזיר מגלח עליו : **נגלו.** לשון הפרס כמו ויגל אלהים (בראשית ט) : **היכי דמי אילימא דלא ידעינן.** מי היה משקה דקרם הוי מן המת כלומר דילמא ודלמא ממת הוא : **כי קרם אמאי מיטמא.** הא ידעי' דלאו ממת הוא : **ואי מן המת הוא.** בודאי אפילו לא קרם אמאי לא מטמא. **ת"ר ירמיה בספם.** כלומר ספוקי מספקא לן אי המת הוי או אי לא הלכך אי קרם ודאי ו]מגופיה של מת הוא ולא כיחו ויעיו הוא להא ליכא כיחו ויעיו כמת טמא לכל המשקים היוצאים ממת טהורין חוץ מן הדם : **כי גמירי.** דנגלו מטמא ההוא דאתי מאדם אבל נגלו מבהמה לא אי לא קרם לעמת כיחו ויעיו הוא להא ליכא כיחו ויעיו כמת טמא לכל המשקים היוצאים ממת טהורין חוץ מן הדם : **או דלמא לא שנא הניחא למאן דאמר ז]טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב שפיר אלא למ"ד ח]טומאה חמורה עד לכלב מאי איכא למימר תא שמע ט]המחוהו באור טמא בחמה טהור ואי ס"ד עד לכלב אפי' בחמה נמי אימת ממחי ליה בתר דאסרוה בחמה כיון דאסרה הוה ליה עפר י]תנן כ]כל הנצוק כיוצא בו חוץ מדבש הזיפים והצפיחית ב"ש

רבא אמר **לא** נצרכה **אלא** לרוב בנינו ולרוב מנינו שאין בהם רובע עצמות. והיינו על המת דקתני במתני' לילקח מבשר שלם ולרבותא נקט שאין בהם רובע עצמות דמיטמאי דנזיר הוא דאתי מקל וחומר דנזיר הוא דאתי מגלח[2] דתנ"ה שאין בו רובע עצמות הוא מגלח[2] כיון שיש בו רוב הבנין או רוב המנין אבל אם אין בו רוב הבנין או רוב המנין אינו מגלח על אהל רובע עצמות ואית ספריס דגרסי לה נגלחה אלא לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות והכי נמי בפרקין לקמן (דף נג. ושם) פריך והאמר רבא לה נגלחה אלא לשדרה וגולגולת שאין בו רובע עצמות בגידין הכא נמי בנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין רבא אמר ג]**לא** נצרכה כ]**אלא** לרוב בניינו ולרוב מניינו שאין בהן רובע עצמות: על כזית מת ועל כזית נצל: ואיזהו נצל י]בשר המת שקרש ומוהל שהרתיח היכי דמי אילימא דלא ידעינן דדידיה הוא כי קרש מאי הוי אלא דידעינן דדידיה הוא אף על גב דלא קרש אמר ר' ירמיה כ]בספם אי קרש מוהל הוא לא קרש דלמא כיחו ויעיו הוא ה]בעא מיניה אביי מרבה יש נצל לבהמה או אין נצל לבהמה מי אמרינן (ו) גמירי נצל דאתי מאדם אבל דאתי מבהמה לא או דלמא לא שנא הניחא למאן דאמר ז]טומאה חמורה עד לגר וטומאה קלה עד לכלב שפיר אלא למ"ד ח]טומאה חמורה עד לכלב מאי איכא למימר תא שמע ט]המחוהו באור טמא בחמה טהור ואי ס"ד עד לכלב אפי' בחמה נמי אימת ממחי ליה בתר דאסרוה בחמה כיון דאסרה הוה ליה עפר י]תנן כ]כל הנצוק כיוצא בו חוץ מדבש הזיפים והצפיחית ב"ש

כלומר שאין אנו יודעים אם המוהל הזה מבשר המת שנימוח או מכיחו ונינו שהן טהורים: כי קרים מאי הוי. היכי מגלח על הספק ואי לידעינן דדידיה הוא ואע"ג[6] דלא קרים כיון דמי. ול"ל דקרים כיון דידעינן שהוא מבשר המת: **א"ר** ירמיה בספם. כלומר לידעינן דבא מזה המת אבל אי לא ידעינן דבא מזה המת אלא מכיחו או מבשרו אי אפשר לו שלא יבא מזה המת[7] זה מבשרו או מכיחו קרים ואי מוהל הוא הכא מבשר המת ואי לא קרים כיחו ויעיו הוא וה"ג יש לפרש גבי הרתיח דלא ידעינן וכי הרתיח והעלה רתיחות ואי מוהל הכא מהמת הוא והכי לא הרתיח כיחו ויעיו הוא: **יש נצל לבהמה.** כזית מן הנבלה שנרקב מאליו ונימוח מי מטמא במגע ובמשא או לאו ולא לענין גילוח דנזיר קתני: **טומאה חמורה.** היינו טומאת נגיעות לטמא מגע ומשא: **עד לגר.** עד שתפסל מלאכול לגר כדכתיב (דברים יד) לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה הרמויה לגר קרויה נבלה לטמא במגע ומשא והכי קיימא לן שאינה רמויה לא מטמא ולית בה משום נבלה לטמא אדם אי יש נגל לתפילו אם תימצי לומר דיש נגל לבהמה הכא טהורה כיון דכגר נפקא מכילתא גר: **וטומאה קלה.** פי' שאר טומאין שאינן מטמאין אלא במשא בהלה[8] לשאר טומאות[9] שהן מטמאין אדם וכלים ומסקין[10] טומאת אוכלין עד שיפסלו מלאכילת כלב ומהאי סיומא לא נפקא מידי לסוגיא דידן אלא למ"ד טומאה חמורה עד לכלב מאי. כלומר לדידיה ליכא למימר מי הוי א] של בהמה מסיב כשבר נבלה ומטמאה לאדם במגע ומשא שהרי אכתי רמוי לכלב הוא או לא גמירי נגל בהמה להחמיר כשבר ואע"ג דרמוי לכלב עפרא בעלמא הוי ואינו מטמא: **ת"ש** המחהו באור טמא. גבי נבלת עוף טהור מיתניא (חולין דף קכ.) המחהו לשומן של נבלת עוף טהור נאוכל טמא דמשום הכי לא נפסל מלאכול לכלב[11] כלמעיקרא דדרך להמחות שומן מאור : **בחמה** טהור. דכשנימוח בחמה הוא מסריח מהום השמש ואינו רמוי לאכילת אדם ולכך הוא טהור ואי ס"ד נגל לבהמה וה"ה לנבלת עוף טהור לפילו בחמה נמי ליטמא דאכתי הוא רמוי לכלב אלא אע"ג דאין נגל ולכך הוא טהור מכל מקום מיהא כיון שהמחהו בידים עדיף מנבל[12] דלא הוי אלא כשנרקב ונמחה מעצמו ומשני אימת קא ממחו לבתר[13] דקא מסרח ובתר דאסרוה מכח החמה מבשלים למאי דה"ל כשפרח דלף לכלב אי נמי דבהמה שנמחה אלא חמה ורמוי אכתי לכלב: **תנן התם.** בפרק [חמישי] דמכשירין כל הנצוק טהור אפי' יק ועירה משקין טהורים לתוך משקין טמאין מלמעלה למטה לא נטמאו טהורים דנצוק הוא חיבור לא לטומאה ולא לטהרה: **חוץ** מן **דבש הזיפים.** בפרק בתרא דסוטה (דף מח:) מפרש רבי יוחנן מאי זיפים דבש שמזיפין אותו לפי שהוא עב יותר מדאי ומשמין בו מים ואינו ניכר דאמ"ל אומר מקומו שנאמר זיף וטלם ועבות[14]. כמו כצפיחית בדבש שהוא מעורב עם השעוה ועצרון פירש עיסה שמטוגנת בדבש נאלו נגל וכזית מטמא נאהל: **היכי** דמי **אי לא ידעי' דדידיה הוא.** [הרבה] מסיב אוכל וכאילו העליון והמתמון מעורבין יחד זה בזה ולכך הנצוק הוי חיבור כעין

מסורת הש"ס

1) [קדושין נב:]. 2) תוס' ד"ה מגלח עליו. 3. ל"ל מגלח עליו. 4. ל"ל והגוף מגיע. 5. ל"ל ממתינים לחלות על הת המת דקתני המת נגוע בנגיעו או גרוב מניינו כדמפרש לקמן. 6. ל"ל אע"ג. 7. ל"ל לי מוהל. 8. ל"ל חולין עח.). 9. ל"ל בכלים. 10. ל"ל ומטמאין. 11. ל"ל לאדם. 12. ל"ל עליה מגלל דנגל לא הוי כר. 13. ל"ל ממתו ליה לבתר כר'. 14. ל"ל והצפיחית.

נוסחת הריב"ן

ע] ימתנו: ב] אלא כי אמר: ג] לקמיה תנמוד: ד] כגרוב: ה] כולן: ו] וקרס: ז] הלכך לי קרם ואפי' למת שאין בו לא קרם כו' וכל הטומאים: ח] ולא מזי: ט] הוה: י] כשאר שהוא פוקח ממוך שהוא עב כשאר כתוב ושולה מוהו לאדם של מוה זה שנגע במשקים טומאת שבתחתון למעלה וגשאר כולו טמא כו':

הגהות הב"ח

(ו) גמ' מי אמרינן כי גמירי: (ב) רש"י ד"ה ועדיין וכו' לא כל שכן הס"ד ואפ"כ מ"ט אלא כדאר"י כי אמר ר"מ דעל מת: (ג) ד"ה והצפיחית וכו' טומאתן עושה כולו טמא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה מגלח עליו וכו' לדידיה ליכא למימר מי הוי נגל וכו' כ"ל ג"מ:

הגהות התוספות

1. ל"ל מגלח לרובעא נקטיה. 2. כ"פ מגלח עליו. 3. ל"ל שאמרה. 4. ל"ל והגוף מגיע. 5. ל"ל ממתינים לחלות על המת דקתני המת נגוע בנגיעו או גרוב מניינו כדמפרש לקמן. 6. ל"ל אע"ג. 7. ל"ל לי מוהל. 8. ל"ל חולין עח.). 9. ל"ל בכלים. 10. ל"ל ומטמאין. 11. ל"ל לאדם. 12. ל"ל עליה מגלל דנגל לא הוי כר. 13. ל"ל ממתו ליה לבתר כר'. 14. ל"ל והצפיחית.

לעזי רש"י

ברישקרי"ש [ברישק"ש]. חלות-דבש.

מוסף רש"י

אלא לנפל. שכולו קיים ועדיין לא נתקשרו איבריו בגידין, שהרי כל איבריו נוגעים ועדיין אין עליו כזית כשר (חולין פט:). **טומאה חמורה עד לגר.** טומאה ממורה לטמא אדם היא קרויה נבלה כל זמן שרמויה לגר, למתכל אדם, אבל מכאן ואילך אין אם נבלה עליה להיות אב הטומאה, אלא חולין ומקשין הוא לטמא (חולין עח.). לו: טומאה ממורה דהייט משא, עד לגר, עד שהיא לחויה לתיכל גר תושב, אבל אם קרמה ותינה לחויה לגר תו לא מטמאה במשא (בכורות כג.). **וטומאה קלה עד לכלב.** אלא גרעינא ממגע נבלה שהוא לחזון לטומאה ומטמא חולין (חולין עח.) לו: טומאה קלה של מגע מטמא עד שתפסל מאכילת כלב (בכורות כג:). **המחהו באור טמא.** תיכוז לעוף טהור נאוכל שקורין פולדי"ש וגמעו, מטמא בגדים מיד הנליעה, המחהו בחמה וגמעו טהור (חולין קכ.). **כל הנצוק טהור.** המערה מכלי טהור לכלי טמא, אין הקילות מצרפן להיות חיבור לטמא את מה שבתוך הכלי שהוא מערה ממנו, חוץ **מדבש הזיפים.** שהוא עב מאד והכי הוא בממוצר, שכשהקילות פוסק הוא הולך מלמטה למעלה והכי ממרינן בממות (ל"ל במכשירין פ"ה מ"ט) **והצפיחית.** נרקק"ש בלע"ז, שהן עגות וכשמת השעוה עם הדבש (סוטה מח:).